

Migrationsstatistikens kvalitet

Innebörden av händelser som *födelse* och *dödsfall* är så självklara för alla att händelserna knappast behöver definieras. Definitioner finns ändå i både lagstiftningen och vitalstatistiken. Tidpunkten när födelse och dödsfall inträffar brukar för det mesta vara odiskutabel. När det gäller händelsen *migration* finns inte samma stringens och konsensus. En del personer kan ha dubbel bosättning. Andra personer kan byta från en bostad till en annan under en period. I sådana fall kan det vara svårt att avgöra om och när en flyttning inträffat. Därutöver är villkoren för bosättning i en del länder starkt reglerade. Det medför att personer¹⁶ som vill bosätta sig i ett land som t.ex. Sverige måste ha uppehållstillstånd innan man blir upptagen i befolkningsregistret och därmed blir registrerad som immigrant. Vidare är bosättningsreglerna starkt förknippade med rättigheter och skyldigheter i ett land.

Statistiken om invandring har som regel bättre tillförlitlighet än statistiken om utvandring. Upphållstillstånd och registrering i befolkningsregistret är som regel ett villkor för att få ta del av landets rättigheter. Viljan att registrera sig som immigrant är stor. När en person lämnar Sverige för att bosätta sig i ett annat land förväntar man sig att personen ska anmäla utflyttning till folkbokföringsmyndigheten. Sådana anmälningar är underlag för bl.a. statistiken om emigrerade. För en del utflyttare finns emellertid inte särskilt stort incitament att anmäla utvandring. Individens förlorar rättigheter i det land man lämnar. Efter utflyttningen krävs det som regel inte några större uppoffringar för att behålla rättigheterna. Någon arbetsinkomst har man som regel inte kvar efter utflyttningen varför man inte behöver erlägga några direkta skatter genererade av arbete. Anmäler man utflyttning från Sverige får man dock posten från offentliga myndigheter till sin nya adress.

I många länder finns inget befolkningsregister. Det finns därför ingen tradition bland en del i Sverige bosatta invandrare att vid utflyttning rapportera den nya adressen till den svenska folkbokföringsmyndigheten. Många välutvecklade länder som USA, Kanada och Frankrike framställer ingen statistik över emigration.

Definitionen av migration har som regel ett tidsbestämt villkor för bosättning. Grundregeln för att en person ska anses vara en immigrant är att han/hon har för avsikt att bosätta sig ett år eller mer i Sverige.

---

¹⁶ Nordiska medborgare kan bosätta sig i Sverige utan tillstånd.

För att betraktas som emigranter gäller att en person ska ha för avsikt att bosätta sig utomlands ett år eller mer.

För utländska medborgare med undantag av nordbor gäller dessutom att personerna måste ha fått ett uppehållstillstånd beviljat av Migrationsverket för att registreras i befolkningsregistret som immigrant. De kvalificerade villkoren om uppehållstillstånd gör att grunddefinitionen urholkas. Tidvis kan det finnas tiotusentals asylsökande i Sverige som varit i landet mer än ett år men som inte räknas som immigranter. En del får så småningom uppehållstillstånd och kommer då med i statistiken över immigranter men vid fel tidpunkt. Andra som inte får uppehållstillstånd men varit i landet mer än ett år saknas både i statistiken över immigranter och över emigranter. De illegala invandrarna saknas också men det ligger i sakens natur.

Som redan antytts har statistiken över emigration sämre tillförlitlighet än över immigration. Det är svårt att säga hur stora felet är. Bristerna är av två slag. Antalet emigranter är för lågt och periodiseringen kan vara fel d.v.s. när felet korrigeras sker det i efterhand. Skulle folkbokföringsmyndigheten komma på en metod att snabbt korrigera bristerna blir antalet emigranter under en övergångsperiod betydligt fler i statistiken än i verkligheten.

SCB har vid flera tillfällen försökt uppskatta hur stor övertäckningen är i befolkningsregistret. Redan 1995 skattades övertäckningen¹⁷ till ca 40 000 bland de utrikes födda. I en fördjupad studie¹⁸ publicerade 1999 beräknades att övertäckningen låg inom intervallet 25 000 – 50 000 personer. Det ackumulerade felet i emigrationsstatistiken var således redan då betydande. Eftersom inga konkreta åtgärder har vidtagits av folkbokföringsmyndigheten finns det anledning att misstänka att övertäckningen fortsätter att växa.

Mantalsskrivning och Folk- och bostadsräkningar

Så länge som folkbokföringens register hanterades med manuella rutiner lämnade alla hushåll uppgifter om namn, födelsedatum och yrke på medlemmarna i hushållet till folkbokföringen en gång per år – den s.k. mantalsskrivningen. Därmed kunde folkbokföringen korrigera felaktigheter i registret. När folkbokföringens länsregister daterades i slutet av 1960-talet bestämdes att avstämningarna bara behövde göras vart femte år i samband med Folk- och bostadsräkning-

---

¹⁷ Brister i folkbokföringen. Metodrapport från BoR-avdelningen 1995:2, SCB.

¹⁸ Täckningsproblem i Registret över totalbefolkningen RTB med undertiteln Skattning av övertäckningen med en indirekt metod, Jan Qvist, R&D Report 1999:1, SCB.

arna (FoB). Så skede också under perioden 1970-85. Ett av syftena med FoB-arna var således en avstämning av folkbokföringen.

Det blev emellertid allt svårare att få en riksdagsmajoritet för att genomföra folkräkningarna. För att få igenom beslutet om FoB-90 lyfte SCB ut syftet att folkräkningen skulle användas till en avstämning mot folkbokföringen. SCB gjorde därmed kortsiktigt två vinster: Riskdagen gav SCB i uppdrag att genomföra en folkräkning 1990 och SCB kunde minimera riskerna för en integritetsdebatt i anslutning till folkräkningen.

Efter 1990 har det inte funnits någon majoritet i riksdagen för att samla in statistik om hushåll, bostäder och boende. Någon systematik kontroll av folkbokföring har inte kunnat genomföras sedan 1985.

Vid folkräkningarna upptäcktes fel i befolkningsregistret. Utvandringsciffrorna har därför en tillfällig topp åren efter folkräkningarna. Folkbokföringskontrollen¹⁹ 1985 medför bl.a. att ca 5 000 personer avfördes som emigranter och 4 000 överfördes till "utan känt hemvist". Personer folkbokförda på den fiktiva fastigheten "utan känt hemvist" överförs efter två mantalsskrivningar till *registret över obefintliga* såvida inte personen ger sig tillkänna. I de flesta fall kan en överföring till *registret över obefintliga* ses som en utvandring - dock registrerad något år för sent. I denna rapport behandlas alla överföringar till registret över obefintliga som en utvandring.

Folkbokföringsmyndigheten använder numera postreturer från massutsändningar som exempelvis deklaraionsblanketter, röstkort, besked om den slutliga skatten för att kontrollera uppgifterna i befolkningsregistret. De noggranna kontroller som genomfördes vid folkräkningarna har upphört. Risker är uppenbar att felen i befolkningsregistret ackumuleras.

Evalvering av migrationsstatistiken med hjälp av andra länders statistik

Den internationella migrationsstatistiken kan jämföras med dubbel bokföring. En person som avregistreras som emigrant i utflyttningslandet ska ungefär samtidigt registreras som immigrant i inflyttningslandet. Statistik över flyttströmmarna mellan två länder kan därför jämföras. Är överensstämmelsen god mellan utflyttningslandet och inflyttningsland bör kvalitén på statistiken vara tillfredställande. Michel Poulain har på uppdrag av EUROSTAT gjort en sådan jämförelse. Studierna avsåg migration i mitten på 1990-talet. Det är bara partiella förändringar som har inträffat sedan dess. En viktig

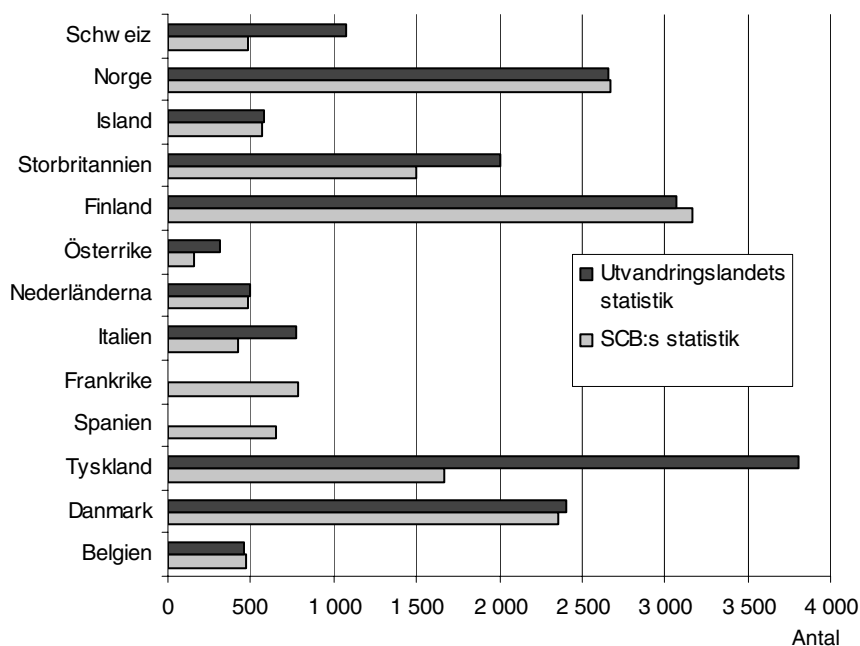
¹⁹ Se sidorna 29-32 i Befolkningsförändringar 1998 Del 3 Hela riket och länen m.m. (SOS) SCB.

förbättring är dock att Frankrike numera framställer statistik över invandring med den inskränkningen att återvändande franska medborgare inte är inkluderade i siffrorna. Diagrammet nedan bygger på professor Poulains rapport. Uppgifterna avser migrationen till Sverige från 13 länder i Europa. Överensstämmelsen är god vad gäller flyttningar från Belgien, Danmark, Nederländerna, Finland, Island och Norge. Däremot finns det betydande skillnader i statistiken vad gäller migrationsströmmarna från Tyskland, Italien, Storbritannien och Schweiz. Den stora diskrepansen mellan de svenska och tyska siffrorna beror till största delen på att Tyskland tillämpar betydligt kortare tidskriterier än Sverige. Bara några månaders bosättning i Tyskland medför att en person inkluderas i migrationsstatistiken.

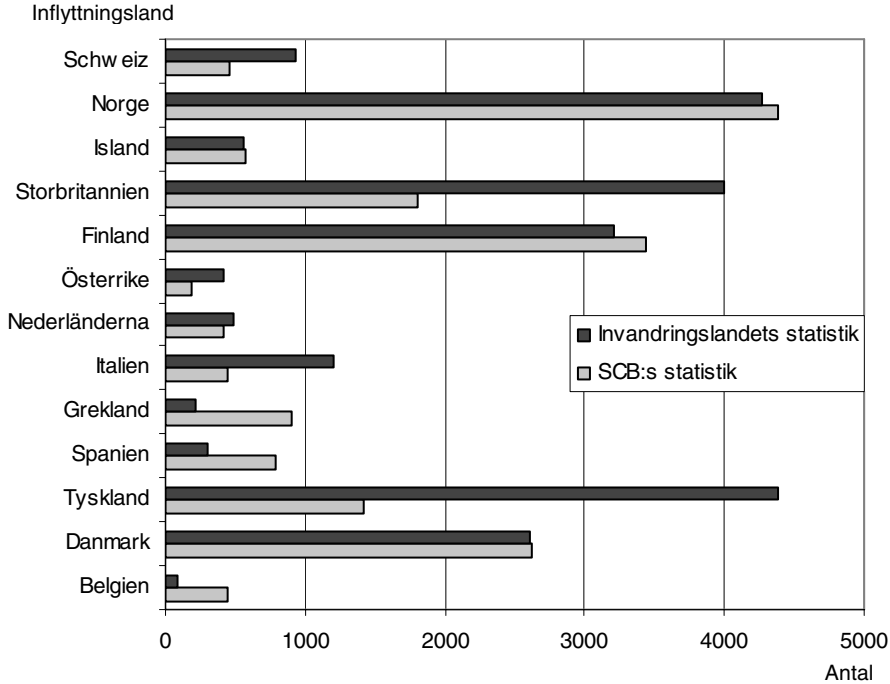
Skillnaden mellan de brittiska och de svenska siffrorna kan bero på slump- och avrundningseffekter. Britterna baserar migrationsstatistiken på urvalsundersökningar. Resultatet avrundas till närmaste tusental. Men det kan mycket väl vara fråga om en underskattning i den svenska statistiken. Som vi kommer att se längre fram i detta avsnitt underskattar den svenska statistiken antalet utflyttningar till Storbritannien. Är statistiken fel i den ena riktningen blir det som regel fel i den motsatta riktningen också.

Frankrike och Spanien har inget underlag över huvud tagit. Schweiz, Österrike och Italien rapporterar ungefär dubbelt så många utflyttade till Sverige som Sverige rapporterar som inflyttade!

Diagram 16.1
Antalet inflyttare till Sverige år 1995 enligt utflyttningslandets statistik och SCB:s statistik
 Utflyttningsland

Nästa diagram visar utflyttade från Sverige till 13 länder i Europa. Återigen ser vi att överensstämmelsen är god mellan inflyttningslandets och Sveriges statistik vad gäller flyttströmmarna från Sverige till de nordiska länderna. Det har sin naturliga förklaring. Redan i slutet av 1960-talet kom de nordiska folkbokföringsmyndigheterna överens om att samarbeta vid flyttningar inom Norden. Ungefär samtidigt som en person registreras som invandrad i ett land avregistreras personen som utvandrad i utflyttningslandet. I praktiken kan man se de nordiska länderna som ett folkbokföringsområde. Tyskland registrerar betydligt fler inflyttade än vad Sverige redovisar utflyttade. Skälet är detsamma som tidigare påpekats, kortare tidskriterier i Tyskland. Den stora skillnaden mellan brittisk och svensk statistik ger anledning att misstänka att den svenska statistiken redovisar för få utflyttade till Storbritannien. Schweiz, Österrike och Italien redovisar dubbelt så många inflyttade som Sverige redovisar utflyttade. Det är samma mönster som vi såg när strömmarna gick i motsatt riktning. Grekland och Spanien rapporterar betydligt lägre antal inflyttade än vad Sverige rapporterar utflyttade.

Diagram 16.2**Antalet utflyttare från Sverige år 1995 enligt inflyttningslandets statistik och SCB:s statistik**

Resultatet av jämförelserna är inte uppmuntrande. Kvaliteten på migrationsstatistiken varierar kraftigt. Det är i det närmaste omöjligt att uttala sig om den svenska migrationsstatistikens kvalitet med underlaget ovan som grund. Inom två områden finns det någon substans i underlaget. Den svenska statistiken torde underskatta migration mellan Storbritannien och Sverige. Samarbete mellan de nordiska folkbokföringsmyndigheterna ger fördelar. Dubbel folkbokföring undviks samtidigt som migrationsstatistiken harmoniseras.

En svensk befolkningsstatistiker, Curt Grundström, tjänstgjorde några år under 1990-talet på EUROSTAT. Grundström verkade då bl.a. för att den nordiska metoden, samarbete mellan de nordiska folkbokföringsmyndigheterna, skulle utvidgas att gälla för samtliga EU-länder och därmed harmonisera migrationsstatistiken. Tyvärr saknades strukturella förutsättningar, befolkningsregister, i flera länder samtidigt som jurister hävdade att samarbetet var ett hot mot den personliga integriteten. Förslaget kunde därför inte genomföras.

Evalvering på individnivå av migrationsstatistiken

I en rapport, Comparison of migration flows between Belgium, Denmark and Sweden²⁰, studeras bl.a. flyttningar mellan Belgien och Sverige för åren 1989-1993. Goda förutsättningar förelåg, om än inte idealiska förhållande, för att göra jämförelsen. Individuella flyttningar utan identifikationer jämfördes. Tyvärr har Belgien och Sverige olika tidskriterier för att registrera migration. I Belgien registreras **inflyttningar** med en avsedd varaktighet på **tre månader eller mer** som invandring medan samma flyttström, från Sverige till Belgien, i Sverige registreras som utvandring först om den avsedda vistelsen är **ett år eller mer**. Flyttningar från Belgien till Sverige har samma tidskriterier, ett år eller mer. Resultatet av studien kan sammanfattas i nedanstående tabell.

Tabell 16.1
Jämförelse på individnivå av flyttningar mellan Belgien och Sverige åren 1989-1993

	Flyttningar			Antal flyttningar enligt svensk statistik
	endast i det belgiska registret	I båda registren	endast i det svenska	
Från Belgien till Sverige	37,6 %	38,0 %	24,2 %	1 197
Från Sverige till Belgien	23,2 %	57,1 %	19,7 %	2 408

Resultatet av studien stärker inte tilltron till migrationsstatistiken. I flyttströmmen från Sverige till Belgien, som enligt svensk statistik var dubbelt så stor som den motsatta, har en överensstämmelse på ca 60 procent mellan de båda länderna. De 23,2 procenten som bara registrerats i de belgiska registren beror troligen på det kortare tidskriteriet i Belgien. Det finns ingen godtagbar förklaring till de 19,7 procenten som registrerades i det svenska migrationsregistret men inte i det belgiska.

Där överensstämmelsen borde vara bäst, migrationsströmmen från Belgien till Sverige, är den sämst. Endast omkring 40 procent av flyttarna finns i båda registren. Möjligen kan det låga talet bero på att det finns system i "galenskaperna". Flyttningarna från Sverige till Belgien var enligt svensk statistik dubbelt så många som i den motsatta riktningen. När svenskar, som varit i Belgien 4-11 månader, återvänder

²⁰ Rapporten utarbetades av Anita Lange, Danmarks statistik, Copenhagen, Ingvar Johannesson. Statistics Sweden, Örebro, Michel Poulain, Institut National de Statistique, Brussels – publicerad i februari 1995.

bör de avföras ur det belgiska registret som emigranter. Men återvändande svenskar kan inte registreras som immigranter i det svenska registret eftersom de hela tiden under sin vistelse i Belgien varit kvar i det svenska registret. En stor del av de 37,6 procenten är troligen en logisk följd av skilda definitioner i strömmen från Sverige till Belgien. Det räcker således med att det är olika definitioner i en ström för att det ska ge återverkningar på båda strömmarna. De 24,2 procenten i tabellen tycks vara uppenbart fel.

Behovet av en samordning och harmonisering av migrationsstatistiken är obestridligt.

Övertäckning i befolkningsregistret

Övertäckningen medför att statistiska mått, t.ex. återstående medellivslängd, blir osäkra. Varierar övertäckningen mellan olika grupper, vilket man har anledning att anta att den gör, blir osäkerheten större när skillnader mellan grupper ska beskrivas. Det statistiska mått på sysselsättningen som beskrivs i ett annat kapitel i denna rapport kan förvanskas på grund av övertäckningen i befolkningsregistret.

Definitioner

Definitioner av förvärvsarbete

Som förvärvsarbete räknas alla som har arbetat minst en timme per vecka under november månad.

I *folkräkningarna 1970 – 1980* räknades alla som förvärvsarbete som arbetade minst en timma under en bestämd mätvecka anslutning till folkräkningstidpunkten.

Som förvärvsarbete i *folkräkningen 1960* räknades:

- a) personer som under veckan 2-8 oktober 1960 utfört inkomstgivande arbete (även tillfälligt) motsvarande minst normal arbetstid;
- b) medhjälpande familjemedlemmar, som under minst halv normal arbetstid biträtt annan familjemedlem i dennes förvärvsverksamhet under veckan 2-8 oktober och även tillhört samma hushåll som denne;
- c) personer med två eller flera deltidsarbeten tillsammans motsvarade minst halv normal arbetstid;
- d) personer som haft förvärvsarbete motsvarande minst normal arbetstid men som på grund av tillfälligt avbrott – semester, sjukdom, ledighet på grund av barnsörd, repetitionsövning o.d. – icke arbetat alls eller endast mindre än normal arbetstid under veckan; för att anses som tillfälligt skall avbrottet ha inträffat efter den 1 juni 1960, dvs. varat högst fyra månader;
- e) personer som varit arbetslösa under högst fyra månader efter den 1 juni 1960.

Jämförbarhet

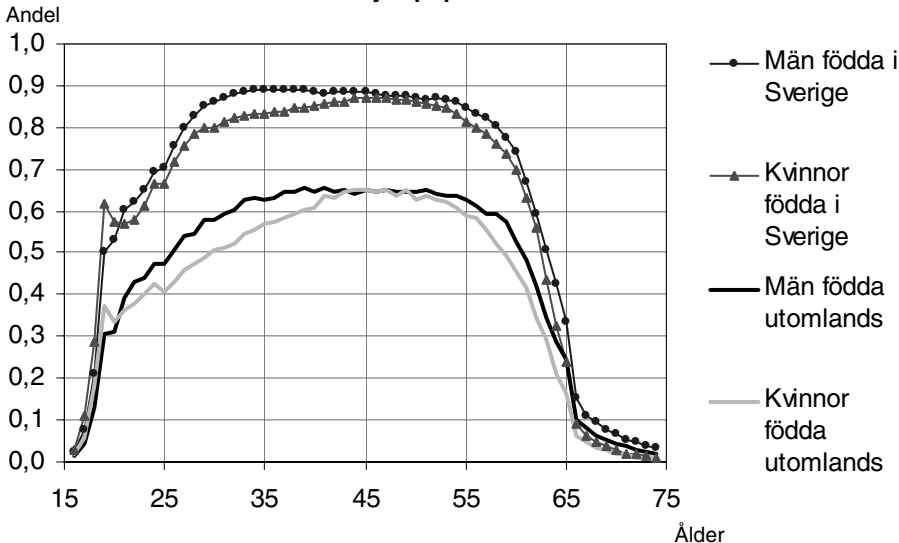
Åren 1970 - 1990 definieras sysselsatta på ett likartat sätt. Mellan 1990 och 1995 ändrades metoden att skatta antalet sysselsatta. Värdena för åren 1995 – 2002 bör räknas upp med 2,5 procent för kvinnor och 3,0 procent för män för att bli jämförbara med tidigare år.

Definitionen av sysselsatta år 1960 är vidare än år 1970 och senare. Sysselsättningsnivån enligt folkräkningen 1960 är därför inte jämförbar med uppgifter från år 1970 och därefter. Syftet här är i första hand att jämföra olika populationers (t.ex. inrikes födda med utrikes födda) sysselsättningsnivå vid samma tidpunkt. Därför utnyttjar vi också uppgifterna från år 1960. I ett avsnitt jämför vi dock utvecklingen för olika invandrarkohorter men då har vi utelämnat uppgifterna från år 1960.

År i förvärsarbete

Andelen förvärsarbetande beräknas ibland som en kvot mellan antalet förvärsarbetande i ett brett åldersintervall t.ex. 16-74 år och antalet personer i samma åldersintervall. Det kan synas vara ett enkelt och bra mått som man får men tyvärr är det förrädisk. Förvärsfrekvensen varierar med åldern. Den är för närvarande högst i åldrarna 30-54 år. Finns det många personer i t.ex. åldrarna 55-74 blir förvärsfrekvensen låg per automatik trots att andelen förvärsarbetande kan vara hög i åldrarna under 55 år. Den bästa metoden är att redovisa förvärsfrekvenser efter ålder i ettårsklasser enligt vad som visas i nedanstående diagram.

Diagram 17.1
Förvärsfrekvenser år 2002 för fyra populationer

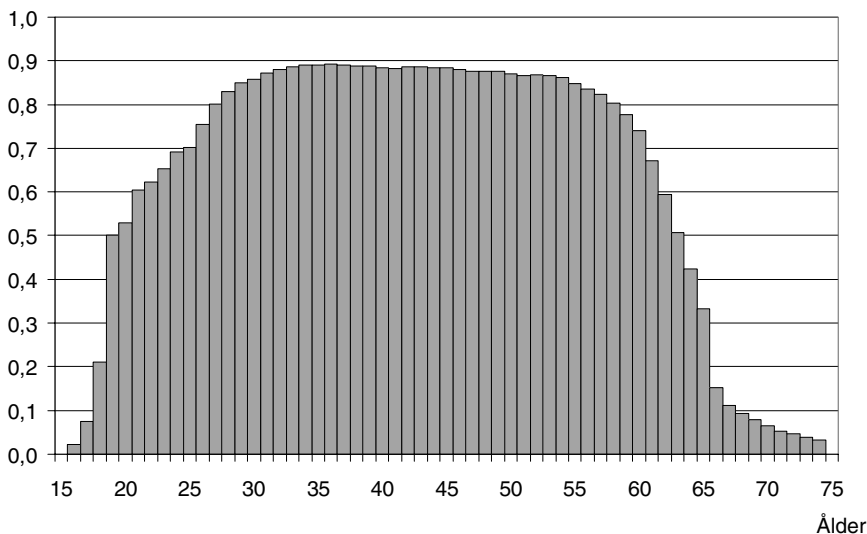
För varje population måste man hålla reda på ca 60 värden. Vill man jämföra flera grupper blir det en omöjlig informationsmängd att hålla reda på. För att undvika problem med olika åldersfördelningar kan man beräkna åldersstandardiserade indextal. Indextalen kan dock anses som svårtolkade och valet av standard kan tyckas vara godtyckligt och snedvridda resultatet²¹. För att förenkla lånar vi en metod från demografien – metoden att beräkna det summerade fruktsam-

²¹ Använder man den s.k. indirekta metoden, d.v.s. frekvenser från standardpopulationen appliceras på övriga populationer för att erhålla ett förväntat värde som sedan är nämnare när indextalet beräknas, kan bara parvisa jämförelse göras mellan standardpopulationen och de enskilda populationerna. För att metoden ska fungera bör frekvensfördelningarna vara något så när parallella.

hetstalet (vedertagen term på engelska: total fertility rate, TFR). Det summerade fruktsamhetstalet för ett bestämt år tolkas som det antal barn som en kvinna får under sin reproduktionsperiod enligt årets fruktsamhet och under förutsättning att ingen dödlighet förekommer t.o.m. 49 år. Tillämpar vi metoden som används för bevakning av TFR d.v.s. vi summerar ytan i stapeldiagrammet nedan erhåller vi *summerat antal år i förvärvsarbete*.

Diagram 17.2**Andel förvärvsarbetande män födda i Sverige efter ålder**

Andel

Måttet anger det antal år i förvärvsarbete som en person i 16 års ålder i populationen skulle arbeta under sitt liv om årets förvärvsfrekvenser blir bestående. Tillämpar vi detta mått på de fyra populationer som redovisas i diagrammet på föregående sida får vi:

Tabell 17.1**Summerat antal år i förvärvsarbete**

Födelseland och kön	År
Män födda i Sverige	37,9
Kvinnor födda i Sverige	36,1
Män födda utomlands	26,9
Kvinnor födda utomlands	24,8

De 60 frekvenserna är nu komprimerade till värde. För att måttet ska kunna beräknas fordras som alltid att populationen är någorlunda stor och att den inte är stympad. Av måttet ovan framgår t.ex. att män födda utomlands har ca 30 % lägre förvärvsfrekvens än för män

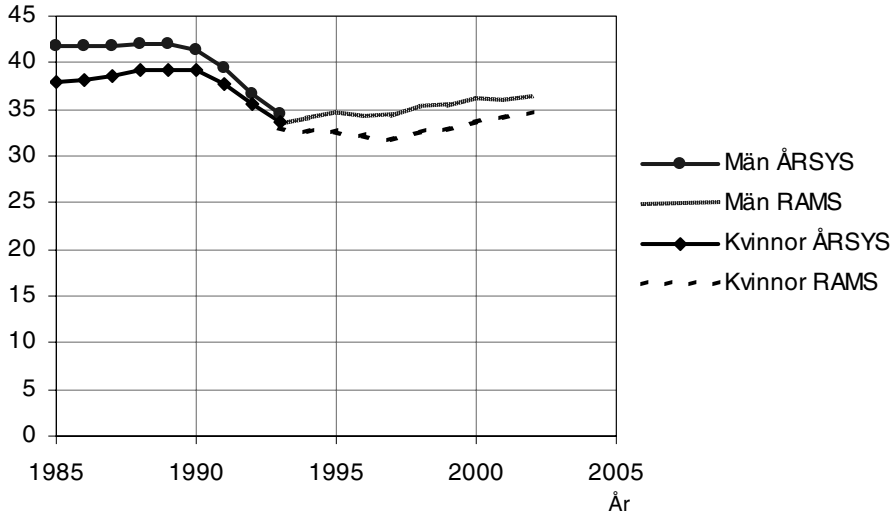
födda i Sverige. Det intrycket får vi också av diagrammet från föregående sida.

För att bekanta oss med måttet som vi för enkelhetens skull kallar *år i förvärvsarbete* applicerar vi det på utvecklingen i Sverige åren 1985-2002 med uppgifter från RAMS (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik) och dess föregångare ÅRSYS.

Diagram 17.3

År i förvärvsarbete 1985-2002 för hela befolkningen

År i förvärvsarbete

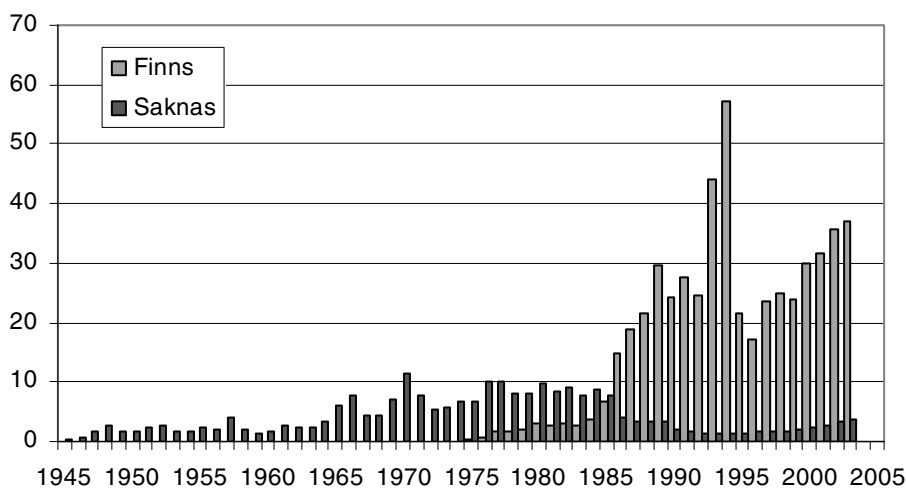
Av diagrammet ovan framgår att sysselsättningen för kvinnor når sin högsta nivå åren 1988-90 med 39 år i förvärvsarbete för att under den ekonomiska krisen falla till lägst 32 år 1997 med en viss återhämtning därefter. Männens sysselsättningsnivå faller från 42 år i förvärvsarbete år 1988 till 33 år 1993 varefter en viss förbättring sker redan året därpå. Det bör observeras att ändrade metoder år 1993 för att mäta sysselsättningsnivån gav en extra nedgång med 0,8 år för kvinnor och 1,0 år för män.

Grund för bosättning

Uppgifterna om *grund för bosättning* bygger på beslut som Migrationsverket, tidigare Statens invandrarverk, fattat. Uppgifterna avser utomnordiska medborgare. Migrationsverket har kunnat leverera uppgifter för beslutade uppehållstillstånd fattade sedan 1980-talets mitt. Som framgår av nedanstående diagram är täckningsgraden god för personer som invandrat sedan 1980-talets slut.

Diagram 17.4**De utomnordiska invandrarna fördelade på förekomst av grund för bosättning i SCB:s register och invandringsår**

Tusental

År för invandring

Mer än 90 procent av de utomnordiska invandrarna, med invandringsår 1989 eller senare, har uppgifter om grund för bosättning.

I de fall som det finns flera tillstånd för en person har SCB valt att redovisa grund för bosättning efter det första beslutet.

Ändringar av definitioner

Flyttningstidpunkt

Tidpunkt för invandring anges som det datum när personen folkbokförs i Sverige. Tidpunkten för utvandring anges som den tidpunkt då personen avförs från folkbokföringen som emigrant. Från med sommaren 1967 till och med år 1997 definierades flyttningstidpunkten som den tidpunkt när flyttningen registrerades i folkbokföringens datasystem. Till en början var det flera veckor mellan tidpunkten för folkbokföring och registreringstidpunkten. Flyttningsstatistiken, såväl inrikes som utrikes flyttningar, för år 1967 torde avse endast 11 månader och bör räknas upp med ca 10 procent för att få en korrekt tidsserie. Förändringen från 1997 till 1998 påverkar tidsserierna marginellt. Däremot förklaras skillnaderna mellan folkmängden i början av 1998, som framställdes enligt den gamla definitionen, och folkmängden i slutet av året sämre än vanligt av födelse- och flyttningsnettot.

Migrationsstatistikens utveckling

Utvecklingen av migrationsstatistiken speglar samhällsutvecklingen och de värderingar som präglar samhället. Före Tabellverkets tillkomst fanns det en föreställning att migrationen från Sverige var omfattande. Tabellverket grundades bl. a. för att kunna kvantifiera utflyttningen från Sverige. När resultaten förelåg visade sig att det utrikes omflyttningen var av betydligt mindre omfattning än vad man hade antagit.

Statistik över utvandring sedan 1851

Efter det att amerikautvandringen uppmärksammats under 1840-talet etablerades statistik över utvandringen år 1851 och över invandringen år 1875. Under en lång period var det underförstått att det i stort sett enbart var svenska medborgare som flyttade över landets gränser. Det är först år 1949 som en summarisk redogörelse ges avseende migranter efter medborgarskap. Det är emigranterna som redovisas efter medborgarskap. Det var således viktigt att påpeka att enbart en mindre del (en fjärdedel) av emigranterna var svenska medborgare. Trots att det årliga antalet immigranter under efterkrigstiden var betydligt fler än emigranterna infördes redovisningen av medborgarskap över immigranter först år 1952. Sverige som utvandrarnas land genomsyrar statistiken under en lång period. Det tog tid att inse att statistiken över invandringen också var viktig.

År 1968 införde Sven Reinans medborgarskapsland som en lika viktigt indelningsgrund som ut/invandringsland i migrationsstatistiken.

År 2001 kompletterade Arne Holmqvist statistiken med uppgifter om födelseland och grund för bosättning (Skyddsbehov, humanitära grunder, familjeband, studier och övrigt).

Antalet invandrare i Sverige

Folk- och bostadsräkningarna har som regel redovisat befolkningen efter både medborgarskapsland och födelseland.

Den årliga statistiken över antalet invandrare i Sverige avsåg till en början utländska medborgare. Antalet naturaliserade, d.v.s. invandrare som blivit svenska medborgare, var så få att man kunde bortse från dem. Sedan slutet av 1970-talet har SCB årligen publicerat statistik över utrikes födda. En växande invandrarbefolkning ger

automatiskt fler personer födda i Sverige med föräldrar födda utomlands. En någorlunda tillförlitlig redovisning av *personer födda i Sverige med utrikes födda föräldrar* blev möjlig först i och med att folkbokföringens lokala befolkningsregister datoriserades i början av 1990-talet. Till en början kunde personer födda 1941 och senare redovisas efter föräldrarnas födelseland. Fr.o.m. 1998 har det varit möjligt att även ta med personer födda 1932-40 i redovisningen.

Litteraturförteckning

Europarådet, International Labour Migration, Population Studies, No 44.

Europarådet (år), Current Trends in International Migration in Europe. Årlig rapport.

Ministry for Foreign Affairs, Sweden (2001), Sweden in 2000 – A country of Migration.

OECD (2003), Trends in International Migration. Annual Report 2003 Edition. OECD. Tidigare årgångar.

OECD (2004), Counting Immigrants and Expatriates in OECD Countries: A New Perspective, OECD, Directorate for Employment Labour and Social Affairs, DELSA.

Reinans, Sven (tryckår saknas) Balterna i Sverige – några demografiska aspekter. Publicerad i De första båtflyktingarna - En antologi om balterna i Sverige. Redaktör Lars-Gunnar Eriksson, SIV Pocket.

SCB (1972), Den utrikes omflyttningen sedan 1944 och dess betydelse för Sveriges befolkningsutveckling. Information i prognosfrågor 1972:14.

SCB (1990), Martinelle, Sten On the causes of Changes in the Age Structure. The case of Sweden. Bakgrundsmaterial från Demografiska funktionen 1990:3.

SCB (1995), Nilsson, Å. Brister i folkbokföringen. Metodrapport från BoR-avdelningen 1995:2.

SCB (1995), Greijer, Å. Uppskattning av övertäckningen i RTB avseende utlandsfödda med hjälp av AKU. Metodrapport från BoR-avdelningen 1995:3.

SCB (1996), Greijer, Å. Övertäckningen i RTB – en studie av postreturer. Metodrapport från BoR-avdelningen 1996:3.

SCB (1997), Greijer, Skattning av övertäckningen i folkbokföringen med hjälp av SCB:s inkomstregister. Metodrapport från BoR-avdelningen 1997:11.

SCB (1997), Greijer, Å. Skattning av övertäckningen i RTB med hjälp av AKU. Metodrapport från BoR-avdelningen 1997:12.

- SCB (1999), Befolkningsutvecklingen under 250 år. Historisk statistik för Sverige. Demografiska rapporter 1999:2
- SCB (1999), Qvist J. Täckningsproblem i Registret över totalbefolkningen RTB, R&D Report 1999:1
- SCB (2000), Sveriges framtida befolkning. Befolkningsframskrivning för åren 2000-2050. Demografiska rapporter 2000:1.
- SCB (2002), Personer med utländsk bakgrund. Riktlinjer för redovisning av statistiken. Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik 2002:3.
- SCB (2003), Sveriges framtida befolkning. Befolkningsframskrivning för åren 2003-2050. Demografiska rapporter 2003:4.
- SCB (2003), Sveriges framtida befolkning 2003-2020. Svensk och utländskbakgrund. Demografiska rapporter 2003:5.
- SCB (2003), Befolkningsstatistik 2003 Del 1-2. Folkmängden och dess förändringar i kommuner m.m. Inrikes och utrikes flyttningar (SOS). Tidigare utgåvor samt dess föregångare.
- SCB (2003), Befolkningsstatistik 2003 Del 3. Folkmängden efter kön, ålder, födelseland och medborgarskap m.m. (SOS). Tidigare utgåvor samt dess föregångare.
- SCB (2003), Befolkningsstatistik 2003 Del 4. Födda och döda, civilståndsändringar m.m. (SOS). Tidigare utgåvor samt dess föregångare.
- SCB (2003), Flergenerationsregistret 2003. En beskrivning av innehåll och kvalitet. Bakgrundsfakta till befolknings- och välfärdsstatistik 2004:5.
- SCB (2004), Dödlighet efter utbildning, boende och civilstånd. Perioden 1986-2003. Demografiska rapporter 2004:4.
- SCB (2004), Migration 2003. In- och utvandring och asylsökande BE 68 SM 0401. Tidigare utgåvor.
- SOU 2002:13 Vår anhöriginvandring.
- SOU 2002:116 EU:s utvidgning och arbetskraftens rörlighet.